

OB KRVAVIH DOGODKIH V ALŽIRIJI

REŠITEV JE V POGAJANJH S FERHAT ABBASOM

Dogodki so namreč pokazali, da so alžirski domačini odločno na strani Narodnoosvobodilne fronte inčasne alžirske vlade

Ko je general Charles De Gaulle prejšnji teden zapuščal francoska tla ter se odpravil na pot v Alžirijo, si prav gotovo ni predstavljal, da bo njegov obisk pomenil začetek najbolj dramatičnih dogodkov, kar jih je doslej bilo v že tako s krvjo pisani zgodovini severnoafriške dežele ob Atlasškem pogorju. Predsednik francoske republike je odpotoval v Alžirijo, da se na lastne oči prepriča o tamkajšnjem dejanskem stanju, a glavni namen njegovega potovanja je bil, pripraviti alžirsko ljudstvo in zlasti tamkajšnje visoke častnike na ljudsko glasovanje z dne 8. januarja prihodnjega leta, ki bi moralo odločilno vplivati na bodočo usodo te dežele.

VSEBINA LJUDSKEGA GLASOVANJA

Volivci Francije in Alžirije bi se v začetku prihodnjega meseca morali izreči o načrtu, ki v glavnem predvideva naslednje. Alžirskemu ljudstvu se prizna **pravica samoodločbe**, kar pomeni, da lahko samo odloča o svoji usodi. Pri tem teoretično obstajajo tri možnosti: Alžirci se lahko odločijo za popolno zedinjenje s Francijo, tako da postane njih dežela ena izmed tlikih francoskih pokrajin; odločijo se lahko tudi za široko samoupravo in v tem primeru bi njih dežela postala članica tako imenovane Francoske skupnosti; zadnja možnost pa je popolna odcepitev od Francije ter državna neodvisnost.

Pravico samoodločbe pa bi Alžirci lahko uveljavili šele tedaj, ko bi v deželi zavladal mir, se pravi, ko bi prenehale sovražnosti med francosko in alžirsko narodnoosvobodilno vojsko. Dokler se to ne uresniči, naj Alžirija dobičasno avtonomno vlado, v kateri bi bili zastopani predstavniki vseh narodnosti ter bi bila pod francoskim nadzorstvom.

Ko pa je ministrski predsednik Debré pred dnevi ta načrt obrazložil pred poslansko zbornico, je med drugim dejal, da bodo tisti Alžirci, ki bodo hoteli ostati francoski državljani, lahko še naprej bivali v Alžiriji, ne glede na to, kakšen bo izid ljudskega glasovanja. To pomeni, da De Gaullov načrt predvideva tudi razdelitev dežele, tako da bi v enem delu ostali Francozi in tisti domačini, ki so v zadnjih letih sodelovali s francoskimi oblastmi proti alžirski narodnoosvobodilni vojski, drugi del današnje Alžirije pa bi tvoril od Francije popolnoma neodvisna država.

Znano je, da temu načrtu odločno naspro-

tujejo francoski kolonisti v Alžiriji, vsi desničarski politični krogi v sami Franciji ter, kar je tudi važno, cela vrsta francoskih generalov in višjih častnikov. To nasprotovanje je prišlo pred dnevi do izraza ne samo z begom voditelja nacionalistov Lagaillarde v Španijo, ampak predvsem z zadržanjem samih francoskih kolonistov, ki so ob obisku generala De Gaulle proglasili v vseh večjih mestih Alžirije splošno stavko ter uprizorili bučne ulične demonstracije, ki so se kmalu spremenile v takšne izgrede, kakršnih doslej v alžirskih mestih še ni bilo.

KAKŠNA JE DANAŠNJA STVARNOST

Ob zadnjih krvavih dogodkih pa je treba ugotoviti zlasti naslednje važno dejstvo. Ob demonstracijah francoskih kolonistov, alžirsko domače ljudstvo, ki živi v ogromni večini v predmestjih oziroma v posebnih mestnih četrtih, ni ostalo mirno ter brezbrizno, kot na primer pred enim letom, temveč je v določenem trenutku aktivno poseglo v dogajanje ter pri tem pokazalo to-

likšno odločenost in tolikšen pogum, da je vse presenetilo.

Če so zato general De Gaulle in njegovi sodelavci mislili, da imajo na svoji strani tudi določeno število alžirskih domačinov, ter so upali, da se bo z obljubo očasni avtonomni vladi omenjeno število še povečalo, so se bridko motili. Dogodki so namreč na najbolj zgovoren način dokazali, da so alžirski domačini odločno na strani Narodnoosvobodilne fronte. Ob teh dogodkih je res zgubilo življenje (če hočemo verjeti uradnim poročilom), najmanj 90 Alžircev ter jih je bilo okrog 1500 ranjenih, toda z druge strani je prav tako res, da, če je kdo izšel iz zadnjega boja kot zmagovalec, so to Ferhat Abbas in njegovi sodelavci izčasne alžirske vlade. Alžirci so namreč umirali pod streli francoskih kolonistov in francoske vojske s klicem: »Živel Ferhat Abbas!« in na čelu njihovih sprevodov ter z oken njihovih bivališč so plapolale belozelene zastave z luninim ščipom in rdečo zvezdo, ki so zastave Narodnoosvobodilne vojske inčasne alžirske vlade.

Za vselej pokopani načrti?

Spričo vsega tega ne more danes več biti nobenega dvoma, kakšen bi bil izid ljudskega glasovanja o Alžiriji, če bi res svobodno potekal. Predvsem je treba izključiti ne samo možnost, da bi se Alžirci izrekli za popolno zedinjenje s Francijo, temveč tudi možnost, da bi se odločili za široko samoupravo, vendar v okviru Francoske skupnosti. Ostane zato le še zadnja možnost, to je popolna odcepitev in neodvisnost od Francije.

Toda tudi ta načrt je danes težko izvedljiv. Prav zadnji dogodki so namreč jasno izpričali, da med Evropejci in alžirskimi domačini vlada danes tolikšno sovraštvo, da je mirno in prijateljsko sožitje med njimi nemogoče. Alžirci bodo lahko dobili državno neodvisnost, toda v tem primeru Francozi ne bodo zgubili samo svojih sedanjih nemajhnih privilegijev, temveč za njih ne bo več mesta v državi.

Od vsega načrta, ki ga je zamislil De Gaulle, bi torej ostala le razdelitev dežele: v enem predelu naj bivajo Francozi in njihovi prijatelji, v drugem alžirski domačini. Znano pa je, da sta Narodnoosvobodilna fronta in Ferhat Abbasova vlada nasproti tudi temu. Če bo zato De Gaulle hotel to uresničiti, bo najbrž moral uporabiti si-

lo, kar pa bo povzročilo nove zapletljaje, ki se danes ne morejo niti predvidevati.

KDO JE VSEGA TEGA KRIV?

Kot vidimo, se Francija danes nahaja v nevarno zapletenem položaju, iz katerega skoraj ni izhoda. Francoska demokratična javnost se zato povsem upravičeno sprašuje, kdo je tega stanja kriv in kakšna usoda čaka to deželo v bližnji bodočnosti.

Zanimivo je, kar je v tej zvezi pred dnevi napisal katoliški list »Croix«. »Nihče naj se ne pohujšuje«, pravi med drugim list, »če bo alžirska republika, katere nastanek se hitro bliža, ker so jo pripravili rodovi ljudi, kakršen je Lagaillarde, takoj proglasila za svojo belozelena zastavo Narodnoosvobodilne fronte. Edino, kar se pri tem lahko vprašamo, je, ali bo poleg te zastave lahko plapolala tudi francoska trobojnica«. Na to vprašanje pa list takole odgovarja: »Leta 1955 (v začetku narodnoosvobodilnega gibanja — op. ured. —) so alžirski domačini maščevali le ponižanja, ki so jim bila prizadejana za časa francoskega gospostva; danes se pa lahko vsakdo maščuje zaradi pobitega brata ali sorodnika«. Z drugimi besedami lahko rečemo, da danes med do-

(Nadaljevanje na 2. strani)

RADIO TRST A

- NEDELJA, 18. decembra, ob: 9.00 Kmetijska oddaja; 10.00 Prenos maše iz stolnice Sv. Justa; 11.30 Oddaja za najmlajše: »Vilinja mati«, pravljica (Radislav Rudan - Saša Martelanc), igrajo člani RO; 12.15 Vera in naš čas; 13.00 Kdo, kdaj, zakaj - Kronika tedna v Trstu; 14.45 Dolinski trio; 17.00 »Nerina in njene zvižaje«, dramatizirana zgodba (Theodor de Bavinville - Mirko Javornik), igrajo člani RO; 21.00 Iz zakladnice slovenskih narodnih pesmi: »Adventno pričakovanje« (Marija Tomazin).
- PONEDELJEK, 19. decembra, ob: 19.00 Znanost in tehnika - Aljoša Vesel: »Novi tipi Hover vozila; 20.30 Jules Massenot. »Werther«, opera v 4 dejanjih. Približno ob 21.15 »Opera, avtor in njegova doba«. Približno ob 21.05 »Nove knjige in izdaje«.
- TOREK, 20. decembra, ob: 18.00 Radijska univerza - Ivan Rudolf: Čudovitosti rastlinstva: »Dušičnate rastline - naše prijateljice«; 19.00 Pisani balončki, radijski tečaj za najmlajše; 21.00 Tvorčnica sanj, obzornik iz filmskega sveta; 22.00 Pot v umevanje sodobne poezije - Vinko Beličič: »Mallarmé, stvaritelj čiste poezije«.
- SREDA, 21. decembra, ob: 18.00 Dragoceni kamni - Mario Kalin: »Cirkon in njegov zlahtni različek hijacin«; 19.00 Zdravstvena oddaja (dr. Milan Starc); 20.30 »Antigona«, tragedija v enem dejanju, ki jo je napisal Sofoklej, prevedel Fran Albrecht. Igrajo člani SG v Trstu; 22.00 Janaček: Slovenska maša za soliste, zbor, orgle in orkester.
- ČETRTEK, 22. decembra, ob: 18.00 Radijska univerza - Raffko Dolhar: Nekaj o kemoterapiji: »Kemoterapija pred novimi problemi«; 18.30 Slovenski samospev - »Tržaški skladatelji: Delak, Merku in Sancin«; 19.00 Širimo obzorja - Dante Cannarella: Početki omike: »Zgodovina Mohenja Daraa«; 20.30 Simfonični koncert orkestra Tržaške filharmonije, ki ga vodi Antonio Janigro s sodelovanjem violinistke Johanne Martzy - Rossini: Italijanka v Alžiru, uvertura, Mozart: Koncert za violino v D-duru, K. 218, Čajkovski: Simfonija št. 4 v F-molu, op. 36. Približno ob 21.05 Književnost - »Nino Palumbo: I figli di Amtrano« (Fr. Jeza). Približno ob 22.00 Umetnost - Dušan Pertot: »Pariško kulturno pismo«.
- PETEK, 23. decembra, ob: 18.00 Etnografski zapiski - Vili Hajdnik: »Na obalah jezera Titicaca«; 19.00 Šola in vzgoja - Iv. Teuerschuh: »Božič naj družji naše družine«; 21.00 Umetnost, književnost in prireditve v Trstu; 21.20 Koncert operne glasbe, ki ga vodi Argeo Quadri s sodelovanjem sopranistke Carle Schlean in tenorista Antonia Spruzola Zola, spremlja orkester RAI-TV iz Milana.
- SOBOTA, 24. decembra, ob: 13.30 Dobrodošle! Plošče prvič v oddaji; 15.30 »Zbogom, drevesce«, igra v 3 dej. (Aldo Nicolai - Mirko Javornik), igrajo člani RO; 18.00 Radijska univerza - Ivan Artač: Razvoj Evrope: II. del Novi vek: »Po Dunajskem kongresu«; 19.00 Pomenek s poslušalkami; 19.20 Božični motivi; 20.40 Zbor »Jacobus Gallus«; 21.00 »... in mir ljudem na zemlji, ki so blage volje...« (Jože Peterlin); 23.30 Sveta noč; 24.00 Božična polnočnica iz farne cerkve pri Sv. Jakobu v Trstu.

REŠITEV JE V POGAJANJH S FERHAT ABBASOM

(Nadaljevanje s 1. strani)

mačini in kolonisti ni možno mirno sožitje; preveč krvi je bilo namreč prelito po nedolžnem in prehudo so se že razplamtele strasti.

Če se je iz alžirskih krvavih dogodkov mogoče nečesa koristnega naučiti, je samo tole. Francoski voditelji so se lahko danes ponovno prepričali, kako samo Ferhat Abbas in njegova vlada imata pri alžirskih domačinih vpliv in da so ti voljni poslušati in se pokoriti le navodilom, ki bi jih prelili od svoje vlade.

Zato je rešitev alžirskega vprašanja možna le, če se bodo obnovila pogajanja med Francijo in alžirsko začasno vlado. Brez Ferhat Abbasa in drugih članov njegove vlade pa je pravična in trajna ureditev alžirskega vprašanja povsem nemogoča.

Načela in dejanja

Obisk jugoslovanskega ministra Koče Popovića v Rimu in njemu sledeči gospodarski ter kulturni dogovor med obema sosednima državama je vzbudil upravičene nade, da bodo tudi Slovencem v Italiji zasijali dnevi popolnih pravic. Listi so že pisali o izmenjavi ratifikacijskih listin v Beogradu. Znao celo naštet petnajst točk kulturnega sporazuma, ki naj tudi za našo manjšino prinese nekaj pozitivnega.

Vse to je bilo načelno sprejeto, pa pridejo kmalu nato dejanja, ki vse lepe obljube zatemnijo.

Predvsem je tu razkrinkano Palamarovo tajno pismo, ki opozarja svoje predstojnike v Rimu, naj nikar ničesar ne sklepajo, zlasti ne na kulturnem polju, sicer bo raznarodovanje težko. Za trgovino naj še bo, ker denar po ničemer ne diši, kulturne pravice pa naj ostanejo le na papirju. To je smisel tajnih nasvetov tržaškega vladnega komisarja.

Druga lepa uvodna priprava k sporazumu med Italijo in Jugoslavijo je prepoved goriškega prefekta o dvojezičnih napisih v Doberdobu. Tretji znak šovinistične nestrpnosti, ki bi v duhu rimskega dogovora morala zginiti, je nastop proti rabi slovenščine v tržaškem pokrajinskem svetu. Končno

imamo še četrti slučaj, to je odpor tržaške sodnije, da bi se obtožnica proti slovenski stranki izročila tudi v prevodu. Mi smo sicer že vajeni, da neprestano ugotavljamo razlike med načeli in dejanji v ravnanju s slovensko manjšino. Vse pa kaže, da so tudi drugod že zapazili, da na našem obrobem ozemlju še vedno prevladuje fašistična miselnost.

Pomemben članek v ljubljanskem »Delu«

Tako je za nas razveseljivo, da je nedeljska številka ljubljanskega »Dela« v članku, ki ga je napisal Mitja Ribičič, član Izvršnega sveta Slovenije, opozorila stvarno in resno, da zgoraj opisano ravnanje krši sprejeta načela. Članek pravilno ugotavlja, da manjšina ni neko nujno zlo, ampak most med dvema narodoma; da pomeni obogatitev, ki zaradi kulture, tradicij in tudi zvez s svojim matičnim narodom oplaja socialno, politično in kulturno življenje v svoji državi. To načelo sta obe vladni delegaciji sprejeli kot temelj za ureditev odprtih manjšinskih vprašanj, tudi izven področja, kjer velja londonski sporazum, to se pravi tudi za kulturno rast Slovencev na Goriškem in v Beneški Sloveniji.

Ravnanje tržaških in goriških oblastnikov pa ta sprejeta načela, ki so podlaga vsakemu sporazumu med obema državama, ruši in tepta v blato. Takšno ravnanje je v grobem nasprotju s politiko osrednje vlade. Zato se čudimo, da Rim ne da ukora svojim podrejenim, ki očitno škodujejo pametni zunanji politiki države.

Najmanj, kar bi bilo potrebno je, odpoklicati v interesu države take ljudi z odgovornih mest!

— — —

Etiopski cesar odstavljen

Kot strela z jasnega neba je včeraj udarila v javnost vest, da je bil odstavljen etiopski cesar Haile Selasi. Oseminšestdesletni vladar se te dni nahaja na uradnem obisku v Braziliji in bi se moral v nedeljo vrniti v domovino. Državni udar je baje izvedla cesarska straža, ki je od vse etiopske vojske edina sodobno opremljena in oborožena edinica.

Zanimivo je, da se je udar izvedel pod poveljstvom cesarjevega sina Asfe Wosena. Zdi se, da se je ta postavil na čelo skupine mlajših častnikov in izobražencev, ki so trdno odločeni prevzeti oblast v državi, da jo rešijo fevdalnih metod vladanja, kakršnih se je posluževal dosedanji cesar Haile Selasi.

ZIMA PRIHAJA

Izpod neprestanega dežja že prehajamo v zimski čas. Pri nas sicer še ne, pač pa v Severni Ameriki, kjer že več dni sneži s silnimi zimskimi viharji. V New Yorku je zapadlo v ponedeljek pol metra snega. Ustavljen je bil ves promet, celo šole in urade so zaprli, kar se ni zgodilo že deset let. Zaradi slabega vremena je še tajnik Organizacije združenih narodov odpovedal ponedeljkovo plenarno zasedanje. Zunanji minister Herter pa se je zakasnil h kraljevski ženitnini v Bruselj. Po zasneženih cestah je zima zahtevala 150 smrtnih žrtev.

Vremenoslovci napovedujejo, da bo po Novem letu zimski val zajel tudi Evropo.

Ameriški zunanji minister

Novoizvoljeni ameriški predsednik Kennedy je v ponedeljek naznanil, da je za svojega zunanjega ministra izbral diplomata Deana Ruska.

Rusk, ki ima 51 let, je bil sprva profesor političnih ved. Od leta 1947 do 1951 je opravljajal posle dodeljenega državnega podtajnika za zadeve Daljnega vzhoda in za OZN. Nato je osem let vodil Rockefellerjevo ustanovo. Izkazal se je kot osebnost širokih pogledov in kot spreten organizator za izpeljavo načrtov.

Kennedy je tudi izjavil, da bo s takim tajnikom Amerika začela voditi stvarno politiko za mir svobodo in pravico. Ameriška politika ne bo več plavala kot plutovina na vodi, ampak bo ona vodila dogodke in ne obratno, je dejal novi predsednik.

Bivši kandidat za ameriškega predsednika Adlai Stevenson bo novi zastopnik ZDA pri Združenih narodih. Podtajnik v zunanjem ministertvu pa bo Chester Bowles, veleposlanik v Indiji ter strokovnjak za gospodarsko nerazvite države.

Knjiga o Piju XII.

Bivši osebni zdravnik Pija XII., profesor Galeazzo Lisi, je izdal pri pariški založbi Flammarion knjigo z naslovom »V senci in luči Pija XII.« V njej opisuje vse intimno življenje papeža, kateremu je stal ob strani od leta 1930 dalje ne samo kot osebni zdravnik, marveč tudi kot zaupni svetovalec. Posamezne anekdote iz papeževega življenja mejijo že na nesposljljivost, posebno kjer pripoveduje, da je bil papež prepričan, da mu 25. dan v mesecu prinaša nesrečo in 2. v mesecu pa srečo.

Zdravnik Lisi se je že po Pijevi smrti moral zagovarjati, ker je objavil in prodal fotografije o umiranju papeža Pija XII. Prav zastran teh okoliščin je knjiga zbudila veliko radovednost.

Krvava nedelja v Alžiriji

Nedelja 11. decembra bo v kroniki Alžirije zapisana s krvavimi črkami. V napetih pouličnih bojih v Alžiru, Bonu, Oranu, Constantini je samo v nedeljo in ponedeljek po uradnih podatkih padlo 90 žrtev, okoli tisočpetsto je pa ranjenih. Večina mrtvih so Arabci, šest je Evropejcev in šest Mohamedancev. Pokol, ki ga je posredno povzročil De Gaullov obisk, so povzročili skrajni francoski nacionalisti ali ultrasi. Pomagali so jim padalci, ki jih je morala celo redna vojska krotiti.

Zmešnjava v večjih alžirskih mestih se je povečala še v ponedeljek in torek, ko je tudi mohamedansko berbersko prebivalstvo, ki se je sprva držalo ob strani, začelo demonstrirati in razvijati uporniške prapore. Položaj pa še vedno ni jasn. Nasproti si stoje oboroženi tabori ultrasov in Ferhat Abbasovih odporikov.

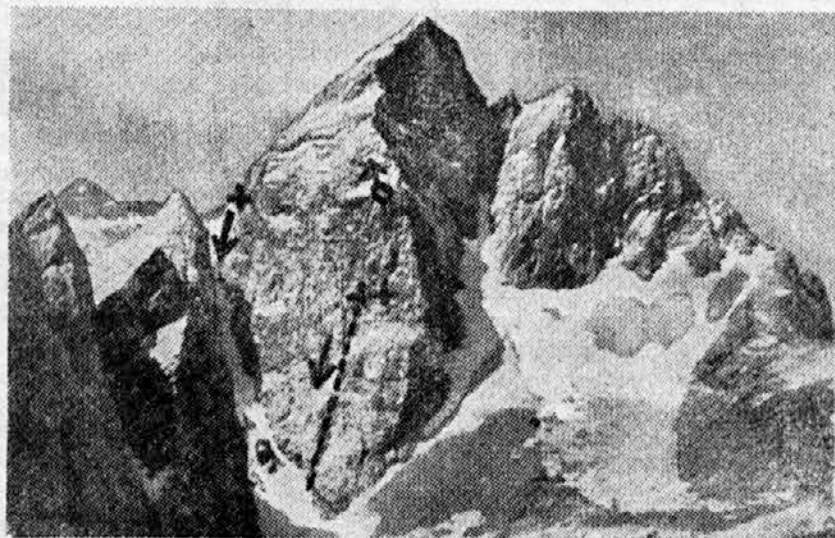
V noči od torka na sredo so redne čete obkolile s tanki in žičnimi ovirami arabsko mestno četrt Casbah. V notranjem delu mesta so padali streljani nove žrtve. Posamezne patrle so vdrlle v oblegani pas in odstranile barikade. V novem delu Alžira pa morajo policijski oddelki spremljati na delo mohamedanske domačine in jih braniti pred nasiljem Evropejcev.

Krvava nedelja se bo raztegnila v krvavi teden, če ne morda v krvavo vojno zaradi trme skrajnih nacionalistov. Državni predsednik De Gaulle, ki je hladnokrvno med svojim obiskom opazoval demonstracije, se je nenadoma vrnil v Pariz. Odločen je, da bo napravil red. Drugi mu pa prerokujejo, da ga bodo pokopale ruševine Alžirije.

Nagelj Kennedy

V mestu Ventimiglia na Rivieri so odprli deseto razstavo cvetlic. Ligurija je namreč prva pokrajina v Italiji, kjer goje zlasti vrtnice, nageljne in gladijole v velikanskih zimskih gredah. Prav sedaj v zimskem času pošilja Riviera na vse kraje lepo dehteče rože, ki prinašajo na desetine milijonov dobička v državo. Gojitelji cvetlic se vsako leto potrudijo, da vzgoje s križanjem kako novo vrsto. Letos se jim je posrečila vrsta prekrasnih rumenih nageljnjev, ki so jim dali ime Kennedy na čast ženi ameriškega predsednika. Izbrali so najlepše ter jih v velikem šopu poslali v Ameriko. Upajo, da bodo Kennedy — nageljni pridobili tudi ameriške odjemalce.

JALOVEC, kruta gora, kjer se često dogajajo gorske nesreče. (Na sliki s križci zaznamovana mesta, kjer se je pred leti zgodila nesreča in kjer so našli ponesrečence, puščice pa kažejo smer reševanja).

NOVICE

Za svobodo tiska

V časnikarskih krogih je vzbudila precej vznemirjenja odredba sodnih oblasti, da se izvrši hišna preiskava v uredniških prostorih komunističnega dnevnika Unità v Milanu in Genovi. Preiskave so se izvršile prejšnji teden. Policija je pregledala tudi dnevno pošto in je baje iskala rokopis, katerega vsebina sploh še ni bila objavljena. Podobna preiskava je bila odredjena v soboto zvečer tudi za rimski dnevnik Il Tempo. Prizadeta uredništva so se pritožila pri Vsedržavni časnikarski zvezi proti posegu oblastvenih organov. Zveza bo protestirala pri državnih oblasteh, ker da pomeni predhodno iskanje neobjavljenih rokopisov kršenje tiskovne svobode (ustavni člen 21), zlasti ker za vsak list že tako odgovarja določeni odgovorni urednik.

GOSTILNICARJI, OBRITNIKI IN TRGOVCI!

Božična in novoletna številka bo imela večji obseg in višjo naklado, zato prosimo, da nam pošljete svoja voščila najkasneje do torka, 20. decembra. Lahko tudi telefonirate na upravo Novega lista v Trstu (št. 28-770) od 9. do 12. ure ali se obrnite v Gorici na tamkajšnjo našo upravo (od 9. do 12. ure).

Uprava Novega lista

Zlata poroka

V Bruslju, prestolnici Belgije, je bila danes, 15. decembra, poroka kralja Baldovina s špansko grofico Fabiolo de Mora y Aragon. Nad štirideset kronanih in polkronanih glav je povabljenih na to poroko, ki je res zlata. Iz vseh držav so poslali dragocene darove za mladi par. Med vsemi se najbolj blešči zlata krona z vdelanimi diamanti in smaragdi, katero je bodoči kraljici daroval španski poglavar general Franco v imenu — revnega španskega ljudstva.

Vse govori o tej poroki. Vesele se je kaznjenci v upanju na amnestijo. Malce se pa praska po glavi finančni minister. K dosežanju kraljevi letni plači 425 milijonov lir bo moral pridati še 73 milijonov na leto za ženo. Ker se kralj poroči petnajst dni pred koncem leta, bo po stari postavi prejel ta dodatek tudi za nazaj.

Poglejte malo naokrog!

Tako nekako se glasi okrožnica finančnega ministra Trabucchija podrejenim organom. Povod mu je dala slavnostna predstava v milanski operi Scala, kjer so dame razkazovale bleščečega nakita za več milijonov lir. To so prav dame iz tistih bogatinskih družin, ki so prijavile manj dohodkov kot kak uradnik. Minister opozarja, da je treba malo pogledati na dohodke tistih oseb, ki za vstopnice in stroške k prvim gledališkim predstavam izdajo kar po cele milijone. Ti preveliki stroški, nadaljuje okrožnica, so povzročili, da ljudstvo opazuje kričeče nasprotje med neurejeno razsipnostjo nekaterih in med revnim položajem tolikih državljanov. Finančni organi bodo malo popazili na take bogatine, ki zapravljajo, v skupni blagor pa nič ne prispevajo.

Sedem točk

V soboto je avstrijski minister Kreisky imel predavanje na dunajski univerzi o zahtevah za Južno Tirolsko. V uvodu je povedal, da ne gre za nikakršno spreminjanje mej, kar je že zatrdil tudi pred Združenimi narodi. Zahteve, ki jih bo Avstrija predložila pri novih pogajanjih, bodo obsegale sedem točk.

V prvi bo zahtevala popolno samoupravo boccenske pokrajine. Druga bo govorila o popolni enakopravnosti obeh jezikov. V naslednjih točkah so vsebovane zahteve, naj bo nemščina uradni jezik v odnosih z manjšino. Uradniki bodo morali vsi poznati oba deželna jezika. V javne službe bodo morali jemati tudi pripadnike nemške manjšine; ti bodo imeli poseben uradniški stalež. V pokrajini bodo Nemci imeli prednost za službena mesta.

Če se bodo ti dogovori izjalovili, bo vsa zadeva spet prišla pred Organizacijo združenih narodov.

Piščanci za menažo

Vojaška menaža je bila svoj čas zelo na slabem glasu. Iz pločevinaste posode na kolenih in sede na tleh si zajemal vsak opoldne čisto juho s koščkom mesa, zvečer pa črno kavo s hlebom črnega, na pol surovega kruha.

Polagoma se je vojakova hrana začela izboljševati. Danes imajo že mize in krožnike ter tečno in različno hrano. V prihodnje bo pa še boljša. Enkrat na teden bodo vojaki opoldne obirali piščance. Tako sta predlagala v poslanski zbornici dva poslanca. Utemeljevala sta svoj predlog tudi s cenami. Medtem ko plačuje vojaška uprava za govedino po 500 lir kilogram, jo bodo umetno gojeni piščanci stali le 350 lir.

SLOVENSKO DOBRODELNO DRUŠTVO V TRSTU

priredi v soboto, 14. januarja 1961, ob 21. uri
svoj tradicionalni

DOBRODELNI PLES

v Hotelu Excelsior Palace

Vstop izključno z vabili. Vabila in rezerviranje miz na sedežu društva v ulici Machiavelli 22/II., dnevno od 17. do 19. ure.

Tržaškega

Zgonik:

Odobrili so ustanovitev kmetijske šole

Pred dnevi je tržaška prefektura odobrila sklep zgoniškega občinskega sveta, da se v Zgoniku ustanovi kmetijska strokovna šola. Skoraj dve leti je poteklo od dneva, ko je občinski svet v Zgoniku ukrenil vse, kar je potrebno, da se ustanovi omenjena šola. Zdaj so nadzorna oblastva končno sklep potrdila, tako da obstaja trdno upanje, da se šola lahko odpre že prihodnje šolsko leto.

Pouk bo v novem šolskem poslopu v Zgoniku. Naloga kmečkih organizacij je, da svoje člane obvestijo o tej šoli in obrazložijo njen velik pomen, tako da bo zavod imel primerno število učencev. Menimo namreč, da bi v to šolo lahko zahajali ne samo dijaki iz zgoniške občine, temveč tudi kmečki sinovi iz drugih vasi na Tržaškem.

Otvoritev te šole bo gotovo važna pridobitev za naše kmečko gospodarstvo in za slovensko skupnost.

IZVOLILI SO ŽUPANA

V torek je bila na županstvu v Zgoniku prva seja novoizvoljenega občinskega sveta. Glavna točka dnevnega reda je bila izvolitev župana in dveh odbornikov. Kot je bilo pričakovati, je za župana bil izvoljen Alojz Pirc, ki vodi občino že od leta 1956. Odborniški mesti sta spet zasedla Vladimir Cibic in Stanko Milič, za namestnika pa sta bila imenovana Karel Grilanc in Albin Hrvatini.

V začetku seje se je župan Pirc zahvalil bivšim svetovalcem in odbornikom za sodelovanje pri upravi občine ter izrazil prepričanje, da bo tudi novi svet plodno sodeloval za dobrobit vse občine in njenih prebivalcev. Po izvolitvi župana pa je imel kratek priložnostni govor svetovalec Just Pegan.

Prihodnja seja občinskega sveta bo kmalu po božičnih praznikih, saj je treba razpravljati o proračunu in o marsikaterem važnem upravnem vprašanju.

Nabrežina:

PRVA SEJA OBČINSKEGA SVETA

V petek, 16. t. m., se ob 18. uri prvič sestane novoizvoljeni občinski svet. Glavna točka dnevnega reda je izvolitev novega župana in štirih odbornikov ter dveh namestnikov. Seja je javna.

Kot smo zvedeli, je bil pred kratkim odobren novi gospodarski načrt. Zadnja občinska uprava je sestavila program del, katerih izvedba bi stala 170 milijonov lir. Prišojna oblastva pa so nakazala le 20 milijonov lir, tako da bo za sedaj odpadla cela vrsta del, ki so bila v načrtu. Potrdili pa so nam, da bo cesta Nabrežina - Slivno vsekakor urejena.

NOVOPOROČENCA

V soboto, 10. decembra, sta si v barkovljanski cerkvi obljubila večno zvestobo gđc. Ema Baričeva in g. Marino Pertot. Mlademu paru želimo mnogo sreče in božjega blagoslova na novi življenjski poti.

ZA URAVNOVEŠENJE PRORACUNA

Pred dnevi se je na tržaški prefekturi sestala posebna komisija ter sklenila nakazati tržaški občini eno milijardo 308 milijonov lir, da z njimi poravnava občinski proračun za leto 1960.

Nakazana vsota je za 556 milijonov manjša, kot jo je predvidel občinski svet, kar pomeni, da je prefektura črtala 556 milijonov izdatkov.

ZATIRANJE BOROVEGA PRELCA

Kmetovalcem sporočamo, da 15. februarja poteče rok, do katerega je treba odstraniti borov prelec. Lastniki borovih gozdov, ki ne bodo opravili tega dela, zapadejo občutni kazni. Zato jim priporočamo, naj to važno delo čimprej izvršijo.

Repentabor:

PRIPRAVE NA VOLITVE

V sredo, 21. t. m., poteče rok, do katerega je treba tajništvu občine predložiti kandidatne liste za upravne volitve. Do tega datuma manjka samo nekaj dni, a doslej še ni bila predložena nobena kandidatna lista. Kot se zdi, imajo vse stranke in skupine velike težave za sestavo list, ker, če smo pravilno obveščeni, nobena ne more dobiti zadostnega števila kandidatov.

SLOVENSKI AKADEMSKI KLUB JADRAN
vabi staro in mlado na
STEFANOVANJE
TRADICIONALNI AKADEMSKI PLES
ki bo 26. decembra od 20. do 2. ure
v dvorani na Stadionu 1. maj.
Igral bo priznan plesni ansambel.

Nekateri govorijo, da se je nameravala udeležiti volitev tudi Kršč. demokracija, ki v tej občini seveda nima članov, vendar bi zanje najbrž volili orožniki in financarji, ki jih je okrog 40. Vse pa kaže, da te liste ne bo, ker ni kandidatov.

Prihodnji teden pa bomo že natančno vedeli, kako bo potekal volilni boj, saj se mora položaj do prihodnje srede razjasniti. Upamo, da bodo odgovorni možje ukrenili nekaj, kar bo v korist občine in vse slovenske skupnosti.

Iz dolinske občine:

DA NE POJDE V POZABO!

Pred upravnimi volitvami in zlasti po njih izidu smo v listu nekajkrat opozorili javnost, kako tudi v naši občini žal postopno napreduje raznarodovanje. Omenili smo tudi, da v posameznih vaseh imamo več primerov narodnega odpadništva, kar pride najbolj do izraza ob začetku šolskega leta, ko je treba vpisati otroke v šolo.

Vzroki takšnega stanja so različni; zdi se nam pa, da eden izmed teh vzrokov je tudi dejstvo, da se naši izobraženci, zlasti učitelji, tako malo udeležujejo v javnem življenju. Kot primer za danes navajamo samo tole: v občini je cela vrsta izobražencev, a v domačem občinskem svetu ni niti enega, čeprav bi zlasti tu bil zelo potreben. Zakaj se to dogaja? K temu vprašanju se bomo še povrnili.

OBVESTILO KMETOVALCEM

Kmetijsko nadzorništvo sporoča kmetovalcem, da je v ponedeljek, 12. decembra, pričelo sprejemati naročila za brezplačno razdeleževanje semena naslednjih povrtin: fižola, paradižnikov, graha, motovilca, solate latuge, špinače in redkvice.

Vsak kmetovalec lahko prejme le toliko semena, kolikor ga potrebuje za posetev površine, ki je namenjena za povrtino. Vrednost ene vrste povrtine pa ne sme presegati 5.000 lir.

SPOROČILO ŠOLNIKOM

Sindikat slovenske šole obvešča svoje članstvo, da bo redni letni občni zbor v nedeljo, 18. decembra, ob 8.30 v risalnici Višje realne gimnazije v ulici Lazzaretto Vecchio 9/II. levo. Dnevni red običajen.

SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU

V soboto, 17. dec., ob 21. uri v Avditoriju v Trstu krstna predstava
v nedeljo, 18. dec., ob 16.30 v Avditoriju v Trstu ponovitev

DREVESA UMIRAJO STOJE

Drama v treh dejanjih (4 slikah)

Spisal: Alejandro Casona • Prevedel: Jaro Dolar
Režiser: Balbina Baranović-Battellino • Scenograf: arh. Sveta Jovanović

Prodaja vstopnic od petka, 16. decembra dalje v Tržaški knjigarni, ul. S. Francesco 20, tel. 61-792, ter eno uro pred pričetkom predstave v baru Moscolin, ulica Teatro Romano (nasproti Avditoriju)

Beneška Slovenija

ŠEMPETER SLOVENOV

Komunisti in socialisti so po vseh naših občinah, kjer imajo le nekaj moči, postavili svoje liste, tako da imajo v občinskih svetih opozicijska mesta. Tudi v naši občini so govorili, da bodo postavili svojo listo, a dejansko je niso. Tako so pri naših občinskih volitvah nastopili demokristjani in socialni demokrati.

V občinski svet so bili izvoljeni: Alojzij Costaperaria, Gino Koredič, Aldo Jusič, Marko Blažutič, Alojzij Kručil, Jurij Manžini, Karel Jusič, Anton Juša, Marij Skrinjan, Alivise Černoja, Marij Zanutto, Alojzij Strazzolini, Ivan Rakar, Jožef Juša, Renzo Jušič; vsi ti so svetovalci K. D. Svetovalci manjšinske liste so pa tile: Moreale Walter, Anton Koredič, Aldo Venturini in Romeo Batistič.

Zveza industrijcev iz Vidma je dala letos za najboljše dijake naših strokovnih šol 120 štipendij po 20 tisoč lir. Na tukajšnji strokovni šoli so bili priznani za najboljše učence v šolskem letu 1959-60 naslednji dijaki iz naših slovenskih vasi: Alojz Kont, Enij Makorič, Pij Menič in Renzo Orjekuja, ki so vsi iz Podbonesca; Jožef Rukin, Izidor Rukin ter Danilo Bukovac pa so iz Sv. Lenarta.

Poleg štipendij so ti dijaki dobili tudi diplome.

IZ SOVODNJE

Prvega decembra se je ponovno zbral novi občinski svet, da izvoli župana, ker se na prejšnji seji ni mogel zediniti, kdo naj zasede to mesto. Na čelu naše občine je še vedno Kršč. demokracija. Ta pa ni hotela postaviti za župana več moža, ki je pri nas zračil dolgih osem let, to je zloglasnega Trinka.

Za novega župana je bil izvoljen Ivan Vogrič, odbornika sta Ciril Trinko in Andrej Medveš, Jožef Trinko (bivši župan) in Danilo Kromac pa sta namestnika.

Ljudje upajo, da bo nova uprava boljša od stare in da bo upoštevala potrebe raz-

GORIŠKI OBCINSKI SVET

Mestni očetje so na seji, ki je bila prejšnji teden, spet zgubili nad dve uri za razpravo o resolucijah, ki so jih predlagali razni svetovalci v zvezi s spomenikom D'Annunziu, ki so ga postavili v S. Polu na meji med ronško in tržiško občino. Odkritja spomenika se je uradno udeležilo tudi predstavništvo goriške občine.

O tej zadevi so spregovorili razni svetovalci in med njimi župan dr. Bernardis. Ta je poudaril, da je bil D'Annunzirov pohod na Reko »pozitivno dejanje« in da je bila udeležba mesta na slovesnosti ob odkritju spomenika docela zavestna. O ronškem občinskem svetu, ki je odklonil dodelitev zemljišča za postavitev spomenika, pa je župan dejal, da je tako ravnal pod vplivom pisanja jugoslovanskega tiska. »In prav ta duh hlapčevstva je najbolj žalostno dejstvo ob vsej tej stvari in vse obsodbe vredno,« je dejal dr. Bernardis. Zatem je tudi poveljčeval D'Annunzirov pohod na Reko, s katerim naj bi se zajamčile naravne meje Italije. Ta izjava je monarhistu Pedroniju tako zelo ugajala, da je navdušeno

Kanalška dolina

nih vasi v občini, ki so bile doslej prehudo zanemarjene. Stara uprava je precej storila za Sovodnje in Ceplatišče, malo ali nič pa za Matajur, Trčmun, Mašero in druge vasi.

Vsi občani zato pričakujemo, da se bo tehničar pod novo upravo prevrnila v korist naših gorskih vasi, ker zanje govori čut pravičnosti in enakopravnosti.

Te dni so se spomnili tudi na vas Brdce, kjer bodo zgradili del ceste, ki bo vezala Brdce s cesto v Strmico. Obljubljajo tudi, da bodo tudi nadaljevali z gradnjo ceste, ki pelje iz Dolenje v Gorenje Brdce. Ta dela bo izvedlo delovišče, ki bo zaposlilo 25 delavcev.

SREDNJE

Novi občinski svet je izvolil za župana Natala Brujaka iz Gnidovca, v upravni odbor pa še odbornika Ivana Bordona iz Dolenjega Trbija in Evgena Predana iz Raven. V novem svetu pa ni pravega soglasja, kar se je videlo tudi na seji, saj župan ni bil izvoljen soglasno in tudi izvolitev odbornikov je imela svoje težave. Za dobrobit občine pa je nujno potrebno, da se vsa navzkrižja poravnajo, ker le uprava, v kateri vlada primerna sloga, lahko dobro in uspešno vodi občino.

IZ ČRNEGA VRHA

Upravne volitve bi morale biti vsaj enkrat na leto, kajti le pred volitvami kane kak milijoneček za našo cesto. Že mnogo let nam jo obljubljajo, a vedno le pred volitvami in tedaj tudi res dobimo kak milijoneček zanjo.

Pred državnoborskiimi volitvami je bilo nakazanega toliko denarja, da bi cesto lahko zgradili skoro do vasi, a ta je ostala le v grobem stanju. Pozneje pa je delo zaostalo in se je cesta na mnogih mestih pokvarila in jo bo treba sedaj zopet obnoviti. Pa so prišle za našo vas občinske volitve in z njimi tudi trije milijoni za njeno popravilo. To pa je premajhna vsota, da bi z njo mogli cesto pošteno obnoviti. Zato je nujno potreben nov denar.

predlagal, naj umaknejo vse druge resolucije, občinski svet pa naj preide k dnevnemu redu.

To pa je takoj preprečil predstavnik demokrščanske skupine dr. Calderini, ki je izjavil, da bo glasoval proti Pedronijevemu predlogu.

Zato ni ostalo svetu drugega kot glasovanje o resoluciji, ki mu jo je predložila skupina strank KD, PSDI in PLI.

Proti tej resoluciji so glasovali svetovalci komunistične in socialistične stranke, slovenska svetovalec dr. Kacin in dr. Sfilič pa sta se glasovanja vzdržala.

OBMEJNI PROMET

V mesecu novembru so obmejni uradi na goriškem zabeležili nad 90 tisoč prehodov s prepustnicami in potnimi listi. V Italijo je prišlo 58.629 jugoslovanskih državljanov, v Jugoslavijo pa je odšlo 24.858 italijanskih državljanov.

IZ STEVERJANA

V sredo prejšnjega tedna smo položili k večnemu počitku na domačem pokopališču 44-letnega domačina Maria Korečiča z Valerišča. Pokojnik je že dalj časa bolehal zaradi hudih posledic, ki mu jih je povzročila prometna nesreča. V torek pa je sam napravil konec svojemu življenju, ker so ga prehude bolečine premagale. Sin ga je okrog poldne našel obešenega.

Pokojnik je pustil v solzni dolini ženo in tri otroke, ki jim tudi na tem mestu izrekamo k hudi zgubi iskreno sožalje.

Naj bo velikemu trpinu njegov Stvarnik usmiljen sodnik.

V SOČI SO ODKRILI TRUPLO
MLADE UTOPLJENKE

V ponedeljek prejšnjega tedna so našli v Soči pod pevmskim mostom truplo mlade utopljenike, ki se je zapičilo ob železje pod mostom v globini štirih metrov. Goriškim gasilcem se je posrečilo, da so truplo osvobodili in prepeljali na breg. Pozneje so ga odpeljali v mrtvašnico na goriškem pokopališču.

Dva dni zatem so ugotovili, da je utopljenka 18-letna Antonija Tomažič iz Deskel v Soški dolini.

Pravijo, da je pognala mlado in lepo dekle v hladno Sočo nesrečna ljubezen. Užaloščeni družini izrekamo globoko sožalje; mlademu in nesrečnemu dekletu pa naj bo dobri Stvarnik usmiljen sodnik.

IZ GABRIJ

Sovodnjska občinska uprava je pred dnevi odredila, da bo asfaltirala še tistih 300 metrov občinske ceste, ki vodi s trga v Gabrijah do državne ceste v smeri proti Rupi. Za to javno delo bo potrošila milijon lir.

Podjetje, ki je prevzelo asfaltiranje, je cesto že zaprlo in napeljalo nanjo večjo količino debelega kamenja. Pozneje ga bodo z valjarjem zdrobili in čezenj polili asfalt.

NUJNO IN NEODLOŽLJIVO DELO

Dan za dnem naše gospodinje iz Steverjana, z Oslavja, iz Štandreža in drugih go-

Iz Goriške

riških predmestij prinašajo sadje in zelenjavo na trg za prodajanje blaga na debelo. Zjutraj pripeljejo blago že na vse zgodaj in tam ga potem prodajajo, izpostavljeni vsem vremenskim neprilikam posebno v letošnji jeseni, ko ga ni skoro dneva brez dežja.

Koliko trpljenja in nevarnosti za bolzni povzroča vsakdanje večurno bivanje na dežju našim materam! Povsod v bližnjih mestih je trg za prodajo na debelo pokrit, le naše mesto doslej še ni izvedlo tega dela.

Zakaj je občina to zanemarila, res ne moremo razumeti, saj prodajalke vsak mesec plačujejo upravi do 150 tisoč lir najemnine za skladišče itd. Ta zadeva je še toliko bolj neprijetna, ker je občinski svet o njej svoj čas že razpravljala. Ker gre med drugim za zdravje naših mater, gospodinj in tudi mlajšega ženskega sveta, sodimo, da gre za nujno in neodložljivo delo.

Upamo, da bo občina zato nemudoma zgradila prepotrebno streho na tem trgu.

IZ DOLA

Ko je družba Selveg napeljala daljnovod iz Sredipolja v Dol, je vzdolž voda posekala vse drevje in grmičevje. Ponekod je bilo drevje tudi debelo. Kmetovalcev o vsem tem pa sploh niso obvestili, zato je nekaj drevja tudi izginilo. Vrh tega so delavci razstreljevali tudi mine in razmetali po pašnikih ter njivah mnogo kamenja. S tem je bila našemu kmečkemu gospodarstvu prizadejana občutna škoda.

Pred nekaj tedni so naši posestniki v posebnem pismu zahtevali od podjetja, naj jim čimprej izplača primerno odškodnino.

Pred nekaj dnevi je Kmetijsko nadzorništvo razdelilo pomoč med tiste kmetovalce v doberdobski občini, ki jim je septembrsko neurje oškodovalo letošnji pridelek. Podarili so jim umetno gnojilo, riž in testenine.

To pomoč pa je prejelo le kakih 10 kmetovalcev iz vse občine.

IZ DOBERDOBA

Odbor občinske kmečke blagajne je na seji, 20. novembra, sklenil, da bo upravljala blagajno do polovice marca, ko odbornikom poteče mandat. Tako so sklenili, čeprav jim je predstavnik pokrajinske bolniške blagajne na seji predlagal, naj že takoj odstopijo, da bi imeli volitve novega društvenega odbora že pred upravnimi volitvami.

Na tej seji je odbor med drugim odobril proračun, ki predvideva, da bo 340 zavarovanih članov vplačalo 240 tisoč lir. Od teh bodo potrošili 200 tisoč lir za splošno zdravstveno oskrbo in porode: 17.000 lir dobitnik za svoje celoletno delo; za pošto, telefon in druge pisarniške potrebščine predvideva proračun 10 tisoč lir; 20 tisoč lir pa bodo potrošili za nov sedež zavarovalnice in za razsvetljavo; doslej so imeli od borove seje na občini ali pa v prosvetni dvorani; ker pa zaradi inventarja potrebujejo lasten sedež, so odborniki pričeli iskati primerne prostore za nov sedež kmečke bolniške blagajne.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Zakaj tolikšna zaslepljenost?

V današnji »pomladi afriških narodov« se veliko piše in govori o dokončni osvoboditvi in samoodločbi vseh narodov, ki so bili doslej pod oblastjo kolonialnih sil. In gotovo danes na svetu ni resnega neodvisnosti, danes že sami izpreminjajo v zatiralne skupine, ki bi si upala odkrito nastopiti proti temu. Celotno ljudje, ki so še sami sodelovali v kolonialističnih vojnah, n. pr. pri napadu na Abesinijo, imajo danes polna usta lepih besed o osamosvajanju kolonialnih ljudstev. Proti toku zgodovine pač ni mogoče plavati.

Pač pa smo danes že priče — in to vedno pogostejše — da se narodi, ki so komaj včeraj dosegli neodvisnost, danes že sami izpreminjajo v zatiralne skupine, ki hočejo gospodovati nad manj srečnimi ali manjšimi narodi. To ni nov pojav. V Evropi se je pokazal po prvi svetovni vojni, ko so nekateri narodi, ki so komaj dosegli neodvisnost, izkoristili prvo priložnost za to, da so sami zagospodarili nad drugimi. Tako so si Čehi podvrgli Slovence, Poljaki Ukrajince in del Litvancev, Srbi Hrvate, Slovence in Makedonce; te zadnje celo v taki meri, da jim niti narodnega imena niso dovolili in jim dosledno posrbili imena, kar se je končalo šele v novi Jugoslaviji; Romuni so si podvrgli precejšnjo madžarsko in tudi bolgarsko manjšino (v Dobruži); takih primerov pa bi lahko navedli še več.

Danes pa poročajo o istem pojavu iz Maroka, kjer Arabci trdijo gospodarijo nad Berberi; v Sudanu si je semitski sever podvrgel črnski jug. V Abesiniji imajo vso oblast Amharci, ki predstavljajo komaj tretjino prebivalstva. Uradni jezik je samo amharščina. Podobno je v novih afriških državah na zahodni obali razen v Nigeriji, ki so ji Angleži modro dali federativno ureditev še pred neodvisnostjo, s čimer so ji prihranili morda usodo Konga.

V Aziji ni mnogo drugače. Tipičen primer nudijo Indonezijci, kjer uganjajo Javanci strog centralizem in skušajo čimprej potujčiti razne druge narode in plemena na obširni otočni skupini. Z Nizozemci se prepirajo za zahodno Novo Gvinejo, katere prebivalstvo je po rasi in jeziku popolnoma različno od Indonezijcev, o čemer je pred kratkim predaval v Trstu tudi neki slovenski inženir, ki je prebil precej let na Novi Gvineji. Iz Indije je neprestano slišati o nemirih in neredih v zvezi s tako imenovanimi »jezikovnimi sporji«. Mnogim indijskim narodom še ni priznana pravica do lastne federalne države in do uporabe lastnega jezika v javnem življenju in upravi, kot n. pr. Sikhom.

Prav te dni pa poroča svetovni tisk o hudem narodnostnem sporu na Cejlonu. Tam živita dva naroda, Singalezi in Tamili, ki govorita dva popolnoma različna jezika. Prvih je kakih šest milijonov,

drugih pa dva milijona. Singalezi so se polastili vse oblasti v enotni državi in predsednik vlade Bandaranaike je zaostrel leta 1958 spor med Singalezi in Tamili s tem, da je odredil 1. januar 1961 kot zadnji datum, do katerega se morajo vsi Tamili, ki so po kulturi Singalezom vsaj enakovredni, naučiti singaleškega jezika. S tem dnem bo namreč singaleški jezik edini uradni jezik v vsem javnem življenju. V septembru istega leta je postal Bandaranaike žrtev lastne politike, a njegova vdova, ki ga je nasledila kot predsednica vlade in uvedla nekako osebno diktaturo, nastopa še bolj trdo in nepopustljivo nasproti Tamilom. To je v zadnjih dneh te še bolj razvnelo v odporu. Pričakovati je, da se bodo v kratkem pojavili hudi neredi. Demonstracije so že na dnevnem redu.

Ta pojav, da težijo na novo osvobodjeni narodi bolj kot po vsem drugem le po tem, da zavladajo kakemu drugemu narodu, si je mogoče psihološko razlagati le z njihovim kompleksom manjvrednosti in s politično nezrelostjo. V dolgoletnem tlačevanju tujcu so izgubili zavest resnične svobode in lastnega dostojanstva. Ko se jim ponudi priložnost, hočejo zato z lastnim nasiljem in zatiranjem dokazati svojo »veljavo« in »moč«; ne zavedajo se, da s tem škodujejo ne le lastnemu ugledu, ampak si tudi onemogočijo zdrav in naraven narodni ter državni razvoj. Svoje narodne energije morajo trošiti za to, da drže drug narod v pokorščini, in ker je možno to le z diktaturo, sami sebi zapahnejo vrata v demokracijo.

Seveda se izživlja v tem le slepi nacionalizem, ki nima nič skupnega s pravim nacionalnim čutenjem in zdravo narodno politiko. Taka zatiralna politika je navdihnjena od strasti in kompleksov, ne pa od pameti.

Seveda pa je vse to odvisno v glavnem od izobražene in kulturne plasti naroda. Če bi bila izobražena plast zdrava in demokratična, bi sama onemogočila svojim državljanom zatiranje drugih narodov. Kjer pa podleže skušnjavi po izvajanju »hegemonije«, je tudi neodgovorna za politiko vlade in končno za nesrečne posledice, ki jih rodi to prej ali slej za vsak »vladajoči« narod, ker ga duhovno pokvari, tudi če se ne oziramo na politično in drugo škodo.

— 0 —

GOSTOVANJE ROJAKINJE ELVIRE KRALJEVE

Na podoben spreten način je časnikar Bartoli poročal tudi o vsem tajnem političnem in zasebnem angleškem življenju; kako je Anglija zgubljala kolonije, zaigrala ugled ob sueški krizi, kako propadajo lordske družine in njihovi čudaško molčeči in zgovorni majordomi; pa spet, kako se Angleži vedno najde za občudovanja vredno prilagodljivostjo. Za njegovimi muzejskimi lasuljami se skriva moderna miselnost, ki je še vedno privedla angleško zasebno in javno življenje iz konservativizma k ustvarjalni resničnosti. To tiho revolucijo je prikazal Bartoli v svoji knjigi.

Knjiga Anglija brez cesarstva je široka slika sedanjosti, opazovanje pod povečalom, in je zato doživela tudi v Angliji izredno zanimanje.

Knjige - najlepše božično darilo

Pri vseh evropskih narodih je navada, da si darujejo ljudje za božično darilo lepo knjigo, bodisi med prijatelji, bodisi med člani iste družine, zlasti med odraslimi. Vsi veliki listi v zahodni Evropi prinašajo te dni cele strani knjižnih prilog, v katerih so najavljene nove publikacije, stotine in stotine knjig, od romanov do potopisov, umetnostnih in znanstvenih izdaj. Knjižarne so polne in ponekod, kot n. pr. v skandinavskih državah, morajo najeti za predbožične tedne še izredne prodajalke in prodajalke. Večina ljudi si že več dni prej vzame čas, da gredo po knjižarnah izbrat primerne knjige za svoje male in velike prijatelje in sorodnike. Mnogi, ki se ne čutijo sposobne, da bi sami izbrali, sprašujejo za nasvet prodajalca ali prodajalke, ki morata zaradi tega precej dobro poznati zlasti moderno književnost in domači knjižni trg.

Seveda je treba lepo v pisan papir zavite knjižne zavoje skrivati do božičnega večera, da jih »obdarjenci« prehitro ne odkrijejo.

V resnici tudi niso knjižarne nikoli tako valjave kot prav v teh dneh. Prikupne jih ne napravljajo samo police, natrpane z novimi knjigami in slikanicami (ker te vrste »književnosti« prihaja v predbožičnem času še prav posebno do izraza), ampak tudi množica, ki se drenja s pogledom preko pisanih hrbtov knjig na policah. Ponekod, kot n. pr. v Nemčiji, pada glavna založniška sezona prav v december.

Tudi vi pri nakupovanju božičnih daril za svoje odrasle in majhne prijatelje ne pozabite na lepo slovensko knjigo. Z njo lahko marsikomu pripravite brez posebnih izdatkov resnično in globoko veselje ter morda celo prebudite v njem skrito kulturno zanimanje, vsekakor pa mu pripravite še lepše in bolj zadovoljne praznike.

Nova mednarodna literarna nagrada

Po zgledu švedske Akademije znanosti, ki podeljuje Nobelove nagrade, so ustanovili v Kopenhagenu »Literarno akademijo«, ki bo vsako leto podeljevala literarno nagrado. Akademija ima 12 članov, ki so vsi najbolj znani danski književniki. Kopenhagenski časopis »Politiken« pripominja k temu, da je prišla pobuda za novo akademijo iz Švedske, deloma so pa dale povod za njeno ustanovitev tudi kritike, ki so se v zadnjih letih pojavljale v zvezi s podeljevanjem Nobelovih nagrad. Akademija bo začela podeljevanje treh skandinavskih držav, Islandije in Finske in bo omogočila, da bodo lahko v bodoče izbirali Nobelove nagradence iz književnosti na širši podlagi kot do zdaj.

Panorama moderne lirike

Založba »Sigbert Mohn« v Güterslohe je izdala za božič v razkošno opremljeni knjigi veliko antologijo z naslovom »Panorama moderne lirike«, ki sta jo uredila Rudolf Hartung in Günter Steinbrinker. V knjigi je objavljenih okoli tisoč lirskih pesmi sodobnih pesnikov iz 25 dežel, med njimi mnogo italijanskih in tudi nekaj jugoslovanskih. V tej obsejni zbirki poezije XX. stoletja je mnogo pesmi prevedenih prvič v nemški jezik. Uredniki so se očitno zelo potrudili, da so prišli do besede zlasti predstavniki malih narodov, katerih glas se le redko sliši v svetovni književnosti. Mnogo mladih in najmlajših predstavnikov teh narodov je v tej antologiji prišlo prvič do besede izven meja svoje domovine. Povod za izdajo te »Panorame« na 500 straneh večjega formata so dali književni kritiki, ki menijo, da se najintenzivnejše izraža pesniška sodobnost v moderni liriki.

Novo delo

Slovstveni tednik »La fiera letteraria« je v zadnji številki objavil najnovejše delo Nobelovega nagradjenca Salvatora Quasimoda. Naslov nosi: »L'amore di Galatea« in je po vsebini mitološko odskočno delo v treh dejanjih. Uprizorjeno bo najprej v Stockholmu, in sicer še to zimo. Quasimoda zlasti zadnje čase mnogo prevajajo v švedščino.

KROŽEK SLOVENSKEH IZOBRAZENČEV

v Trstu vabi na sestanek, ki bo v petek, 23. decembra, ob 20.30 v prostorih Baletne šole v ulici Ruggero Manna 29/II. Na sporedu je:

BOŽIČNI RAZGOVOR

GOSPODARSTVO

Letošnja krma je draga in slaba

Sredi letošnjega leta so bile cene sena zelo nizke, ker je košnja izredno dobro kazala. Vlaga je bilo dovolj, sonca skoraj preveč in trava je rastla. Seno je bilo cenejše od slame. Pšenična slama je v zadnjih letih sploh draga in stane danes okoli 1500 lir za stot, celo koruzna stane 400 lir. Pred tremi meseci pa so se cene sena pričele dvigati in se še vedno dvigajo. Vzrok temu pojavu je dejstvo, da živinorejci zaradi deževnega vremena niso mogli spraviti otave in vnuka, to je druge in tretje košnje. Če pa je krma draga, se živina poceni, ker skušajo mnogi živinorejci prodati višek živine, ki bi je z lastno krmo ne mogli prerečiti čez zimo.

Letošnja krma pa ima še to precej hudo hibo. Seno prve košnje ni bilo izvrstno, ker se je deloma razvijalo v suši. Trave, ki zrastejo v taki dobi, dajejo slabo seno, ker vsebujejo premalo rudninskih snovi: korenine so imele na razpolago preveč zgoščenost raztopino raznih rudninskih snovi, ki jih zato niso mogle vsrkati. Takšno seno je posebno revno, če zraste na sušnih tleh. Otava oziroma vnuka, če smo ju sploh mogli spraviti, ima še manj rudninskih snovi, a to iz popolnoma nasprotnega vzroka: raztopine rudninskih snovi, ki so travam oziroma krmnim rastlinam bile na razpolago, so bile zelo razredčene in so vsebovale premalo rudninskih snovi. Travnati listi in stebila so sicer rastla, se daljšala, a niso imele prave zelene barve, kar je vedno dokaz, da s prisvajanjem rudninskih snovi nekaj ni v redu. Tako imamo letos bolj revno seno prve košnje in zelo prazno otavo in vnuko, ker povsod primanjkujejo rudninske snovi.

Kruh in maslo

Z dobrim maslom namazan kruh je zlasti med vojno pomenil višek sanj za dobro prehrano. Ko je Hitler priganjal svoje Nemce k pripravi za vojno, jim je venomer trobil, da morajo izdelati več topov kot masla.

Kdaj pa je prišlo maslo v navado kot izdaten priboljšek k hrani? Stari Grki in Rimljani ga niso poznali. Kruh z maslom so uvedli v Evropo šele narodi iz Skandinavije. Uživanje surovega masla so pa poznali že stari azijski narodi. Jedli so sicer surovo, a ne sveže kot mi, temveč čim starejše, tem bolj jim je teknilo. Nekatera pastirska ljudstva Prednje Azije so cenila surovo maslo, če je bilo staro — sto let. V zemljo so skopali posebne zidanice, zložili maslo v obliki opek in so te naravne hladilnike pokrili z zemljo. Na vrh maslene zaloge so zasadili drevo, da so pozni vnuki vedeli, kje izkopati udelano maslo. Po dolgih letih je postalo popolnoma rdeče, tedaj je veljalo za pravo poslastico, kot danes staro vino ali uležan sir.

V Evropi je pa maslo v srednjem veku služilo kot sestavni del za razne lepotilne maže. Danes pa veljajo masleni kruhki za skoro neobhodno potrebno hrano.

Ze naši očetje so ugotovili, da je zelo koristno, če se živalim med redno krmo pri-meša nekoliko soli in klajnega apna. V sodobnem krmnjenju pa to ni več dovolj, ker so izkustva dokazala, da je treba vsako domačo krmo dopolniti z najrazličnejšimi rudninskimi snovmi in ne zadostujeta več navadna živinska sol in klajno apno. Zmesi dopolnilnih rudninskih soli pa vsebujejo tudi različne vitamine, ki v živalskem telesu pospešujejo in pravilno usmerjajo presnavljanje, to je prebavo krme.

Zato je ravno v letošnjem letu, ko je pridelana krma bolj prazna, nujno potrebno, da krmo dopolnjujemo s primernimi solmi. Živinorejce pa opozarjamo, da je na trgu vse polno različnih solnih zmesi, od katerih so nekatere izborne in poceni, druge dražje, a večkrat manj vredne.

Prehrana in kmetijstvo v državah EST

Kmetijstvo ne krije najnujnejših prehranbenih potreb v državah EST. V posameznih članicah EST pa je stanje naslednje: Italija pridelala dovolj — ali celo za izvoz — riža, sadja, povrtnin, sočivja, sladkorja in krompirja; Francija ima dovolj sladkorja, krušnega žita, sira, masla in mesa; Holandski ni potrebno uvažati masla, jajc, sira, rib, mesa, povrtnin, sočivja in krompirja; Belgija in Luksemburg imata dovolj sladkorja in jajc; Nemčija krije samo potrebo sladkorja, del vse ostale hrane mora uvažati. Iz tega sledi, da imajo države EST dovolj samo sladkorja, za silo tudi krompirja, vsega ostalega pa premalo.

Enostavno gobišče

V Liguriji, in sicer v Val di Graveglia (Chiavari) imajo posebne vodovode za polno namakanje gozdov, tako da dobivajo gobe ne glede na letno dobo. Navadno namakajo dvakrat v letu v razdobju enega meseca. Gobe, predvsem jurčki in jajčniki — žjordane se pojavijo v 8 do 10 dneh po namakanju.

Stroj za skubljenje piščancev

Reja piščancev — pohancev (broilers) je danes razširjena že skoraj po vsem svetu. Ker se vse modernizira oziroma mehanizira, ni nič čudnega, če so sestavili tudi stroj za klanje in skubljenje piščancev. Posamezni stroj zakolje, oskubi in očisti na uro 900 piščancev. Deluje pa takole:

Živali napotijo žive v stroj kot v kurnik. Stopijo na tekoči trak in tu dobijo električni sunek, ki jih omoti. Posebna priprava jih potem zakolje, druge priprave pa začnejo skubiti. Zelo duhovito sestavljena črpalka odstrani drobovje. Ves postopek se zaključi z vrolo kopeljo in piščanci so pripravljeni za kuhanje ali cvrtje.

Svetovni pridelek vina

Letošnji pridelek vina na vsem svetu cenijo na okoli 200 milijonov hl, približno toliko kot druga leta. V posameznih državah računajo na naslednje pridelke (v milijonih hl): Francija in Alžirija 75, Italija 55, Španija 18, Portugalska, Argentina, in ZDA vsaka po 10, Sov. zveza 8, Romunija 6, Nemčija, Jugoslavija in Ogrska po 5, Grčija, Južna Afrika in Čile po 4, Bolgarija 3, Brazilija, Avstralija in Maroko po 2, Tunizija 1 3/4, Avstrija in Švica po 1 milijon hl.

Gospodarska enota »Benelux«

Dne 1. novembra t. l. je dobil veljavo dogovor, po katerem so se Belgija, Nizozemska in Luksemburška združile v gospodarsko enoto. Ta dan so padle vse medsebojne carinske meje, na zunaj pa veljajo iste carinske postavke. Ostalo pa je še vse polno vprašanj, kot zvrnanje plač, socialno zavarovanje, višina davkov in drugo, kar še ni rešeno.

Benelux šteje samo 20 milijonov prebivalcev, a je gospodarsko zelo močna in delavna enota, saj zavzema v svetovni trgovini kar 4. mesto, daleč pred Italijo in celo pred Sov. zvezo.

Delovne sile v zap. Nemčiji

Konec septembra je bilo v Nemčiji zaposlenih 20.376.800 delovnih enot, med temi skoraj 7 milijonov žensk. Inozemskih delavcev je bilo 325.800, in sicer 142.700 Italijanov, 20.600 Grkov, 16.400 Špancev. V enem letu se je število Grkov popetorilo, Špancev pa poosmerilo.

ŽENA IN DOM

POZDRAV S KLOBUKOM

Tudi v pozdravljanju tiči dobršen pomen našega kulturno-družabnega razvoja.

Pozdrav je izraz spoštovanja in prijateljstva; dostikrat pa le običajnega odnosa med nižjim in višjim. Pri marsikom pa je ponižni pozdrav le znak suženjske in strahopetne narave. Vsebinsko izraza pomeni lahko mnogokaj, od ljubezni do sovraštva.

Oblika pozdrava se je pa vedno spreminjala in je izraz civilizacije in zunanje kulturne stopnje. Drža ali gibanje telesa ali roke, besedni obrazec, to so razne vnanje oblike pozdrava, ki se je spreminjal od dviga roke pa do snemanja pokrivala, objema in poljuba.

Stari Rimljani so dvigali roko v pozdrav. V srednjem veku je prišlo bolj v navado priklanjanje. V sredini, v 14. in 15. stoletju, so moški nosili dokaj

šudna in visoka pokrivala. Težko se je bilo odkrivati. Zato so celo pred vladarje hodili s pokritimi glavami. Šele ko so dvorjani začeli nositi po španski navadi s perjem okrašen klobuk, je veljalo za zelo omikano navado, če je znal kavalir pred damo lepo zavijati klobuk, da se je perjanica dotaknila tal.

Ta navada odkrivanja glave, ki se je začela v 15. stoletju, je postala v 17. že splošna. Spočetka so se smejali tej novi obliki pozdrava z mahanjem klobuka, pripogibanjem hrbta in lovljenjem ravnotežja. Polagoma so se pa privadili vsi.

Po prvi svetovni vojni so ljudje opustili pokrivala in seveda tudi pozdravljanje z odkrivanjem klobuka. V navado je prišlo dviganje rok. Pospeševali so ročne pozdrave še razni diktatorji s točnimi predpisi, kako visoko je treba dvigniti roko.

Tekma z smrtjo 41.

E.Z.

V takih razmerah si ljudje niso mogli želeli drugega kot iniru, čeprav so se še našli fanatiki in norci, ki so govorili o odporu do zadnjega moža, do zadnjega naboja in da naj rajši ves narod pogine, kakor da bi se vdal. V zraku je bilo neko apokaliptično vzdušje in prav zato se je zdela misel na nemški poraz, ki se je bližal, skoraj fantastična, saj bi bil največji poraz v zgodovini človeškega rodu.

To vzdušje je dihlo tudi iz nemških listov, ki smo jin še tu in tam dobili v roke; v Revierju mnogo težje kot zunaj, ker je bilo pač težje priti v stik z ljudmi, ki so delali zunaj ali v SS-ovskih pisarnah.

K. Z. Dachau je imel med vsemi nacističnimi koncentracijskimi taborišči najbolj osredno lego. Medtem ko so bila taborišča kot Auschwitz, Buchenwald in druga že osvobodjena, so v Dachau prihajali še vedno novi transporti, seveda takih ujetnikov, ki so jih evakuirali iz bolj izpostavljenih taborišč na vzhodu in zahodu, ali pa iz »Aussenkommand«, to je iz bolj ali manj oddaljenih podružnic dachauskega taborišča samega. Takih »podružnic« je bilo na desetine in morda na stotine po vsej južni Nemčiji.

Za ljudi iz teh novih transportov seveda ni bilo niti pristora niti hrane. Taborišče je bilo nabito polno. Bilo nas je že mnogo nad 30.000. Transporti so prihajali največ ponoči in peš. Ljudje so bili od dolge hoje, stradanja, pretepanja in tudi mraza, ki je bil zlasti ponoči še precej hud, popolnoma izčrpani. Najhujši je bil seveda glad. Ker jih niso imeli kam dati, so jih naglali navadno kar na prostor med revierskimi barakami in jarkom pred zidom in z elektriko nabito žično ograjo. Tam so polegali nesrečni ljudje kar po blatnih tleh ter trgali travo in jo jedli. Mrtvecev je bilo seveda na kupe. Mi smo lahko videli te nesrečneže skozi okna barak in z dvorišča. Morali smo si priznati, da smo vendarle mnogo na boljšem. Med njimi je bilo precej žensk. Zdaj se niso več ozirali na to, da je bil Dachau namenjen izključno za moške.

Vendar nismo mogli biti mirni glede lastne usode, ker so se vedno bolj množile govorice, da bodo vse taborišče evakuirali.

In sredi aprila so res začeli prirejati apele za sestavo evakuacijskih skupin. Nekaj skupin so tudi odpeljali. Najprej nemške ujetnike, nato so prišli na vrsto Rusi in drugi. Kmalu po odhodu prvih skupin se je raznesel glas, da so jih že blizu taborišča precej pobili, ker so skušali zbežati ali ker niso mogli hoditi. Kdor je začel zaostajati, je bil izgubljen. Vodili so jih menda res nekam proti jugu, proti Alpam.

Seveda vse skupaj ni imelo več smisla, razen za SS-ovce in njihove komandante. Kar tako dezertirati, jim pred napredujočimi sovražniki iz tega ali onega razloga vendarle ni bilo mogoče in tudi na »umik« niso smeli misliti, če ni bil ukazano. Evakuacija pa je nudila lepo priložnost, da odnesejo sami pravočasno svojo kožo kam na varno. To se nam je pozneje razodelo v pravi luči. Dejansko je bilo videti v taborišču in v sosednjem SS-ovskem taborišču vedno manj uniform, četudi se na zunaj ni mnogo spremenilo, razen da je vsak dan ostalo nekaj več delovnih »komand« doma, ker najbrž ni bilo več dovolj SS-ovskega osebja na razpolago, da bi jih spremljalo, ali ker so tovarne zaradi pomanjkanja pogonskih sredstev ali surovin prenehale obratovati.

Proti koncu aprila je nastopilo čudno zatišje. »Evakuacija« je prenehala in tudi rednih apelov ni bilo več. Le tu pa tam, ob kakšni čisto nenavadni uri, so se še oglasili kriki »Zum Appell!«, a preden so ljudje prikorakali na »Appellplatz«, je prišlo že nasprotno povelje ali letalski alarm, in slišali smo vris jetnikov ter topotanje njihovih cokel, ko so se veselili vsuli po glavni taboriščni cesti nazaj v barake. Nato se je nenadno začelo spet govoriti, da bodo nadaljevali z evakuacijo in to v pospešenem tempu, ker so zavezniki že blizu, taborišče pa da bodo popolnoma uničili, da bi ne dobili zavezniki nobenih dokazov o tistem, kar se je v njem dogajalo. Verjetno so dajale SS-ovske komande nasprotujoča si povelja in preden je bilo eno izpolnjeno, je prišlo že drugo, ki je prvo nevtraliziralo. V taborišču je zavladovala prava zmeda. Nekateri so govorili, da so zavezniki že čisto blizu. Drugi so zatrjevali, da so še daleč. Ponoči je bilo slišati od daleč grmenje topov, toda nihče ni vedel, če prihaja od vzhoda ali od zahoda.

Nekega popoldneva, ko je bila večina ljudi ravno po daljšem času spet zbrana na Appellplatzu, smo v Revierju nenadno zaslišali, kako je začela množica navdušeno vzklikati; završalo je kot orkan. Planili smo k oknom.

(Dalje)

Drugi so ji ga že strli. Ozrla se je na sliko med oknom. Dobrota je sevala z materinega obraza na jokajočo deklico. Imela je občutek, da je mati pri njej, da jo tolaži. Kot rezilo v srce jo je pa prešinila misel, da matere ni več, da je sama na svetu. Njen ljubljeni je odšel, mar ni bolje, da bi jo Bog vzel?

V žalost vtopljenja ni niti slišala, da je stopil oče v sobo.

»Adrana,« jo je potihem poklical. Prvi hip se mu je zasmilila, ko jo je našel pred maminjo sliko. Pa se je brž otresel slabosti. Na bodočnost mora misliti, na svojo lepo ženo, na svoje posestvo in nekoliko tudi na hčerino bodočnost.

»Moram govoriti s teboj, ne o tem, kaj je bilo, ampak kaj bo moralo biti.« Dekle se je znašlo v kruti resničnosti. »Kaj bo moralo biti? Ne vem, kaj misliš. Vem samo, da mladenič, ki je bil danes pri tebi...«

»Prav za to gre,« jo je jezno prekinil oče. »Dobro veš, da na takšno zvezo ne bom nikoli privolil, že zaradi družinskega ugleda.«

»Oče,« se je mrtvo branila. »Za kakšen ugled gre? Ime in stan nista važna, značaj mislim...«

»Kaj ti misliš, je meni vseeno,« se je zadržal gospod Vrhovec. »Ti se moraš ravnati po ukazih družine!«

»Oče, prosim te... pomisli na mojo srečo.«

»Tvojo srečo? Meniš, da boš ob tistem možu, ki nima ničesar razen svojega ime-

4.

Priredil R. B.

STRTA SRCA

na, našla srečo? Ne bodi smešna! Na tvojo srečo mislimo mi!«

»Mi?« se je stresla Adrana. Ti in tvoja žena, ki me sovraži, ki hoče mojo nesrečo...«

»Zdaj je pa dovolj!« je zagrozil Vrhovec. »Prišel sem, da ti povem, da boš takoj odpotovala. Pozabila boš, kar se je danes zgodilo!«

»Pozabila...« je zahlipalo dekle in sklonilo glavo, da bi oče ne videl solz.

»Da, pozabila, v Švici! Tam se boš tudi pomirila. Ko se boš vrnila, se bova lahko o vsem mirno pogovorila.«

Pristopil je k njej in ji položil roko na ramena: »Otrok moj, saj ti hočem le dobro. Iz vsega srca.« Zamahnil je z roko po zraku: »V nekaj mesecih se na to ne boš niti spomnila več.«

Adrana je še vedno povešala glavo. Ni mogla spregovoriti niti besede.

»Mojo srečo je uničil, srce mi je strl,« je zajokala, ko je oče zaprl vrata za sabo.

Vrgla se je na divan in pretresljivo hlipala.

Gospa Matilda je že čakala moža v veži. »Sem že vse uredila, Rudi. Svakinja jo rada sprejme.«

»Hvala, Matilda,« je zamolklo pritrdil mož.

»Adrana bo odpotovala pojutrišnjem. Moraj odtod!«

—0—

Dr. Valter Kopolj, glavni urednik »Včeršnega obzorja« je začuden pogledal svojega mladega sodelavca: »Ne morem razumeti, ljubi Ferjan, kako ste se tako naglo odločili. Še včeraj sva se domenila, da boste odpotovali čez en mesec v inozemstvo. Danes pa silite kar takoj.«

»Danes je zame važno, da grem, in sicer takoj,« je odvrnil dr. Ferjan. »Hm, če prav želite. Namenil sem vas za Severno Afriko, dokler ni boljšega prostora. Sile ni nobene, ker naš dopisnik še ni popolnoma dovršil svoje naloge.« Zamišljen je šef kimal z glavo. »Menim, da imate pač kak tehten vzrok, da hočete na tuje.«

»Da, imam ga,« je žalostno pritrdil mladi časnikar. Spregovoril je še nekaj besed v zahvalo in je sam vase zatopljen odšel iz uredniške sobe.

Take hude noči Adrana še ni prestala. Vedno se ji je prikazoval ljubljeni obraz. Hrepenenje ji je hotelo raznesti prsi. K zajtrku ni šla. Tudi opoldne je ni bilo v obednico. Sedela je ves dan v sobi in strmela skozi okno v zelenje. V uho ji je nepre-

(Nadaljevanje na 9. strani)

ŠPORTNI PREGLED

Pokrajinsko namiznoteniško prvenstvo je zaključeno

Velik uspeh „Bora“

Pred kratkim so se končale namiznoteniške tekme za ekipno pokrajinsko prvenstvo. Tekmovanja se je udeležilo šest ekip; med temi je bilo tudi moštvo tržaških Slovencev »Bor«. Slovenski predstavniki so se ob zelo hudi konkurenci zelo dobro odrezali, saj delijo drugo in tretje mesto z ekipo Soffitta. Borovi igralci so že v začetku tekmovanja upali na tretje mesto. Te svoje upe so tudi uresničili, čeprav so se njihovi nasprotniki izkazali mnogo bolj pripravljeni, kot je bilo pričakovati. Bor se je dobro izkazal zlasti proti močnejšim ekipam, kot sta RAS in Soffitta. Proti prvim, ki so pokrajinski prvaki, so predstavniki Bora obakrat častno izgubili, prvič s 3:5 in drugič 2:5. Proti Soffitti so bili Slovenci nekoliko slabši in kljub izenačeni igri obakrat izgubili s 1:5. Bor je ostale dvoboje zaključil v svojo korist s prepričljivo premočjo. Premagal je dvakrat ekipe: Istria, Montuza in Aligera. V 10 odigranih srečanjih je šestkrat bil zmagoavlec in štirikrat poražen.

Bor je na prvenstvu nastopil s petimi igralci, več jih namreč pravilnik ne dovoljuje. S svojo zanesljivo igro sta bila najbolj uspešna Merlak in Tomšič. Grbec je bil precej nestalen, posebno v prvem delu tekmovanja in njegova igra ni bila vseskozi uravnotežena. Zelo nestalna sta bila tudi Kovačič

in Košuta. Kovačič je včasih kar porazno igral, drugič pa pokazal odlično igro; tako se je v Gorici proti moštvu Aligero slabo izkazal, v Trstu proti Montuzzi in Soffitti pa dobro. Košuta pa ni pokazal svoje najboljši igre. Kljub temu si je prav v zadnjem srečanju privoščil, da je premagal dva izmed najboljših predstavnikov tržaškega namiznega tenisa in s tem odvel RAS-u dve točki. Na splošno lahko trdimo, da je bilo slovensko moštvo homogeno in brez večjih hib.

Prvo mesto v lestvici je s polnim številom točk zasedlo moštvo RAS (prej Bancari), ki je šlo na tekmovanje kot glavni favorit. Ekipa je premagala vse nasprotnike in je sestavljena iz najboljših igralcev, ki jih premore Trst. Vodi jih Brun, ki je tudi v tekmah za italijansko prvenstvo dosegel precejšnje uspehe. Na vsem tekmovanju ni ta igralec izgubil niti tekme in je redkokdaj prepustil nasprotnikom set. Ostali člani zmagovitega moštva pa so proti manj nevarnim nasprotnikom nekoliko popustili. Proti nevarnejšim nasprotnikom pa so nastopali zelo odločno in z visokimi izidi potrdili svojo premoč.

Soffitta je zasedla drugo mesto z enakim številom točk kot BOR. Moštvo je sestavljeno iz dobrih igralcev druge kategorije in ima v svojih vrstah italijanskega juniorskega prvaka Crecicha; večkrat pa je moralo nastopati v nepopolni postavi. Svoje najboljše tekme je Soffitta odigrala prav proti Boru.

Najresnejši Borovi tekmeči za častno mesto so bili igralci Istrie. Nastopili so dobro pripravljeni, njihova igra je bila vseskozi izenačena in zato so bili izidi precej stalni. Najboljša igralca te ekipe sta bila Runco in Martinoli, ki sta z lahkoto odpravljala manj spretno igralce ostalih moštev, a nista bila dovolj močna, da bi dosegla boljše izide proti močnejšim tekmečem.

Ekipi Montuza in Aligera iz Gorice bi lahko dosegli boljše izide. Montuza je imela le enega dobrega in znanega igralca in zato je imela le tu pa

tam kakšen uspeh, ki pa ji ni prinašal točk. Na splošno je bilo moštvo pod ravni ostalih udeležencev pokrajinskega turnirja.

Goriško moštvo Aligero je tekmovanje začelo zelo slabo, a je v nadaljevanju turnirja bilo zelo vi-grano in s tem tudi precej uspešno.

Druga goriška ekipa AGI pa se ni udeležila te-
kem.

Nepričakovani poraz Italije

Stiriindvajseta tekma med Italijo in Avstrijo, ki se je odigrala v soboto zvečer pred maloštevilnimi gledalci v Neaplju, se je zaključila z nepričakovano zmago gostov. Ti so pokazali žilavo igro in znali z uspehom izrabiti redke priliko. Italijani so bili tehnično boljši in zelo bojoviti. Italijansko moštvo je posebno v prvem polčasu prevladovalo na blatnem igrišču, v drugem delu pa je popolnoma odpovedalo.

Srečanje se je končalo z izidom 2:1 (1:1) v korist Avstrije. Gole so zabili Hof in Kaltenbrunner za goste in Boniperti za domačine. Italija je nastopila v naslednji postavi: Buffon; Losi, Castelletti; Guarnacci, Salvatore, Trapattoni; Mora, Boniperti, Brighenti, Angelillo in Petris.

V nedeljo pa je bilo v Sofiji še srečanje mladih ekip Bolgarije in Italije. Čeprav so Italijani zaključili v svojo korist prvi polčas z izidom 4:0, so domačini uspeli v drugem polčasu izenačiti (4:4).

Prizor iz dvoboja za svetovno prvenstvo srednje-lahke kat. med Kubancem Bennyjem Paretom (desno) in Američanom Don Jordanom. Zmagal je prvi

KONČNA LESTVICA

1. RAS - Trst	10	10-0	20
2. SOFFITTA - Trst	10	7-3	16*
3. BOR - Trst	10	6-4	16
4. ISTRIA - Trst	10	4-6	14
5. ALIGERO - Gorica	10	1-9	11
6. MONTUZZA - Trst	10	1-9	11
7. AGI - Gorica			

* ena točka manj zaradi 1 forfait

STRTA SRCA

(Nadaljevanje z 8. strani)

no donelo slovo: »Zbogom, Adrana«. Ko so se popoldne odprla vrata, se ni niti ozrla, ker je spoznala očetove korake.

»Vse je urejeno, Adrana. Jutri že lahko odpotuješ,« je rekel tiho oče. Čutil je, da je krivičen do hčere. Potegnil si je z roko po čelu: »Gotov sem, da mi boš še hvaležna, ker sem ti pripravil lepo potovanje.«

»Da, oče, dobro bo, kot si odločil,« je ubito odvrnila.

»No, vidiš, otrok moj. Zvečer, ko se vrnem z dela, se bova še kaj pomenila. Med tem si pa vse lepo pripravi. Marsikaj moraš vzeti s seboj, ker boš za dalj časa z doma.«

»Da, za dalj časa,« je spet spregovorila, a s takim glasom, da je očeta spreletelo.

»Dobro, dobro, Adrana... pozneje se še vidiva.«

Deklica je prikimala, ko se je že oče obrnil. Na njenem obrazu se je pojavila toga odločnost.

—0—

Odprla je omaro, pa jo spet zaprla; saj sama ni vedela, kaj naj zloži v kovček. Zna-ja je samo to, da mora to hišo zapustiti, in sicer prav hitro, še preden se bo oče vnil.

»Moram proč, ljuba, dobra mama,« je v solzah šepetala pred materino sliko, »proč iz te hiše, kjer sem bila s tabo tako srečna.« Glas se ji je pretrgal. Pobožala je mater po licih, snela miniaturo s stene in jo vtaknila v žep.

(Dalje)

Kdo

bo nabral največ točk

S to številko zaključujemo naš 2. ugankarski natečaj z nagradami. V 11 številkah smo objavili skupno 77 iger, križank, rebusov in drugih podobnih zank in ugank. Kdo je nabral največ točk? Odgovor na to vprašanje bomo objavili v prihodnji, božični številki; zdaj bomo samo objavili našim ugankarjem rešitve iger tretjega in hkrati končnega dela našega natečaja.

Uredništvo

REŠITVE (59-77 konec)

59. ZLOGOVNI MAGIČNI LIK: 1. pradomovina, 2. določati, 3. močava, 4. viti, 5. na. ■ 60. STEVILČNICA: a) Liszt, b) pehota, c) Svara, d) sokol, e) Goethe, f) Busoni, g) ropar, h) krema, i) Brahms, j) Verdi, k) steza — Shakespeare. ■ 61. REBUS: kup uj na \$ list = kupuj naš list. ■ 62. ZMESANI PREGOVOR: Kadar ni nobenih posledic, je lahko odpuščati. ■ 63. ZLOGOVNICA: 1. kategorija, 2. avantura, 3. kakađu, 4. reostat, 5. šabeso, 6. neodvisen, 7. alpinci, 8. polovica, 9. reakcionar, 10. entuziast, 11. Janisej, 12. amorfen = Kakšna preja, tako bo platno. ■ 64. TEŽAK RAČUN: A=1, B=2, C=8, D=6, F=9, G=0, H=4, K=7. ■ ENACBA: Nikita, vse-mirje, zla-tica, to-rek, kar-bol, se-dež, sve-tilnik, Ti-rana = Ni vse zlato, kar se svetli. ■ 66. IZPOLNJEVANKA: Kozak, klati, kolos, krema, kanja, kruta, kuhar, krama, konec, kriki, kokon, koran, knuta, kiham, kmalu = Za lenuha ni kruha. ■ 67. RIMSKI REBUS: MALO DELA MALO JELA = Malo dela, malo jela. ■ 68. SEJK SULIMAN: Imel je dva žrebca, podaril pa enega (2/3 + 1/3 = 1). ■ 69. DOPOLNJEVANKA: Prokrust, polhovka, trapist,

Marjana, postavka, deljenec, krajnica, hudika, krajšava = Kruhova pijanost je najhujša. ■ 70. ENACBA: Fran-ko, Ce-lovec, pre-vrat, še-pet, ren-ovirati, vriskati, ba-Lada = France Prešeren, Vrba. ■ 71. MAGIČNI KVADRAT: azbest, zlatar, balade, etamin, sadist, Trenta. ■ 72. ENACBA: ra-bat, ne-tek, ro-mati, že-rjav, ra-barbara, de-kan, po-doba, ve-dež, no-beden = Rane rože rade poveni. ■ 73. REBUS: NO v A gori CA = Nova Gorica. ■ 74. ZLOGOVNICA: 1. lobanja, 2. apetit, 3. Zarko, 4. interesi, 5. mesnica, 6. agronom, 7. krugulj, 8. Rebeka = Laž ima kratke noge. ■ 75. BESEDNA UGANKA: Pi, RA, mi, da = Piramida. ■ 76. ZLOGOVNI MAGIČNI LIK: 1. korigirati, 2. risanica, 3. giniti, 4. raca, 5. ti. ■ 77. DOPOLNJEVANKA: Dakar, nestvor, Mežica, Nikita, jutri, trideset, Temenica, Bistrica = Danes meni, jutri tebi.

TEDENSKI KOLEDARČEK

- 18. decembra, nedelja: 4. adventna
- 19. decembra, ponedeljek: Urban
- 20. decembra, torek: Kristijan
- 21. decembra, sredo: Tomaž
- 22. decembra, četrtek: Demetrij
- 23. decembra, petek: Viktorija
- 24. decembra, sobota: Sveti večer

Izdaja Konzorcij Novega lista
Odgovorni urednik Drago Legiša
Tiska tiskarna »Graphis« - Trst, ul. Sv. Frančiška 20
Telefon 29477

30

Za
našen
a
i
m
l
a
i
š
eP
o
t
vn
e
z
n
a
n
oSamuel
ScowillMiki
Muster

253. Kot okamenel je Peter strmel v hudobne, srepeče kačje oči. Celo mu je oblival mrzel pot ob spominu na vsa profesorjeva svarila pred grmovko, eno najbolj strupenih kač na svetu. Poskušal se je počasi umakniti iz njene bližine, toda komaj je premaknil nogo, je kača zasikala in se zganila, kakor da se hoče vreči nanj.

254. Peter je že po prvem poskusu odnehal. Sklenil je obstati mirno in čakati na rešitev. Mogoče ga bodo tovariši pogrešili, mogoče bo kdo prišel za njim, če ne bo že prepozno za rešitev. Ko je tako nepremično stal ob steni, je zdajci zaslišal nad glavo zloveški šum. Poznal ga je — to je bil šum mravljične voj-ske, ki pušča za seboj le kosti.

255. Dvignil je pogled in zagledal na nasproti steni črno reko, ki se je valila v globino. Pragozdne mravlje! Temu novemu sovražniku ni mogel uiti, tudi pomiriti ga ni mogel. Prve vrste mravelj so se spustile na dno jame in Peter je z grozo mislil na vsa ogledana okostja, ki jih je videl na poti mravelj. Tudi kača se je prestrašila.

256. Razvila je svoj klobčič, planila k steni in poskušala splezati kvišku. Toda stene so bile tako gladke in strme, da je vselej zdrknila na dno. V brezupnem strahu se je dvakrat tako približala Petru, da se je njeno lus-kasto telo dotaknilo njegovih nog. Peter je v grozi zamižal, toda premakniti se še vedno ni upal niti za palec.

257. Ko so mravlje poplavile sredino jame, se je začela grmovka pomikati proti Petru, kakor da bi od njega prosila rešitve. Stisnila se je k njemu in se začela viti po njegovem telesu, da bi se tako rešila. S svojo grdo glavo se je tako približala njegovemu obrazu, da sta si čisto od blizu zrla iz oči v oči. Peter je počasi in previdno dvignil roko.

258. Zgrabil je kačo za tilnik. Grmovka se ni upirala, ni se poskušala izviti, niti napasti ne. Peter je čutil, da njeno telo vtrepetava, ker so ga dosegle prve mravlje. Hip za tem so se požrešne mravlje vsule tudi okrog njegovih nog. Vedel je, da so mu že zlezle na čevlje in pričakoval je njihovega napada. Grmovka se je začela zvijati.

259. Bled kot kreda je hotel Peter v smrtnem obupu zatisniti oči, ko mu je pred nosom zabingljala liana. S prosto roko jo je pograbil in opazil, da je na koncu zvita v zanko. Kot iz drugega sveta je zadonel k njemu pridušen, od razburjenja hripav glas strica Toma: »Zategni si zanko okrog telesa in obesi se vanjo, da te potegnem kvišku!«

260. Kot bi mignil, si je Peter vrgel zanko čez rame in pod pazduho, se z levico prijel za visečo liano, z desnico pa ni popustil velike grmovke. »Ne maram te pustiti sredi teh črnih požeruhov,« je mrmral kot da bi ga kača mogla razumeti. »Predaleč smo prišli pote in profesor te bo tako vesel.« Sredi besed se je že dvignil s tal svoje ječe.

261. Na robu jame je stal stric Tom in mu bel kot zid pomagal kvišku. Nič manj prestrašeni profesor, Hen, Jim in Peggy so še vedno vlekli liano. Peggy je bila opazila, da Petra dolgo ni nazaj. Ko se na klice ni odzval, so ga šli vsi iskat. Našli so ga prav tedaj, ko so začele v jamo lesti mravlje, in mu v zadnjem hipu rešili življenje.